

Elda rätt i kakelugnen!

Vi har allt till kakelugnen: Spjäll, luckor, sotventiler, spjällsnören, spjällknoppar, reservkakel, gnistgaller, glasluckor, asktömmare, eldställ, skorstenar, ved, sotviskor m.m.

Skötselråd när kakelugnen är nyuppsatt

För att kakelugnen ska hålla länge är det nödvändigt att den får torka långsamt och att allt vatten är borta när den börjar användas som värmekälla.

Gör så här:

1. Låt kakelugnen stå i åtta veckor med öppna luckor och öppet spjäll. Om rummet inte är uppvärmt förlängs torktiden till tolv veckor. Ställ gärna in brinnande värmeljus i ugnen, så torkar den fortare.
2. Börja sedan elda ugnen försiktigt. Starta med lite stickved, fortsatt med ett vedträ per dag. Öka sedan successivt vedmängden. Efter två till tre veckor kan man börja elda normalt med två brasor per dag.

Allmänna skötselråd

En klokt eldad kakelugn kan stå i 50 år innan det är dags för omsättning. För hårt eldad kan den däremot brännas sönder på ett par år. Det går inte att använda ugnen för snabbuppvärmning av ett utkylt hus. Ugnen mår bäst av två brasor per dygn (morgon och kväll), där elden långsamt får stiga och falna till glöd. Rätt eldad kan en verkningsgrad på ca 80% erhållas. En öppen spis ger bara ca 10% av vedens energi tillbaka som värme.

Gör så här:

1. Öppna spjället helt. Om kakelugnen stått kall och oanvänd länge, värm då upp kanalsystem och skorsten genom att elda lite tidningspapper och stickved. Detta gör man för att få bort kallluftsproppen i skorstenen. Man märker när proppen ger med sig – då brinner det friskt och bra, utan rökinslag.
2. Lägg in den torra, kluvna veden i eldstaden med lite tidningspapper i botten. Tänd och låt veden fatta eld. Stäng innerluckorna och reglerä lufttillsörseln med dragluckorna. Skjut därefter spjället något så att brasan brinner lugnt och tyst, men ändå inte ryker in. Lägg näsan mot kakelugnen ovanför luckorna och känn efter! Veden ska inte brinna ner för snabbt, utan ges tid att värma tegelmassan i ugnen. Draghål och spjäll ger denna möjlighet till finjustering. Ofta är järnluckorna så otäta att draghålen helt kan skjutas för. När brasan brunnit till hälften – rör om, så att obränd ved hamnar ovanpå glöden.
3. När elden brunnit ut och det är en fin glödbädd, ska spjäll och inner- och ytterluckor stängas helt. Men först måste glöden röras om några gånger så att inget obränt trä ligger och osar. Om elden flamlar upp eller små blå lågor syns, är det för tidigt att stänga spjället. Vill Du vara helt säker – vänta med att stänga spjället tills en grå yta täcker glöden! Önskar man påskynda uppvärmningen av rummet kan man nu öppna luckorna, så att värmen från glöden strömmar ut i rummet. De glödande kolen osar nämligen inte när de är utbrända.

Det är först när spjället stängts som kakelugnen blir riktigt genomvarm. Då får man den jämna långvariga värmen som sakta avges till rummet. Det är bättre att stänga spjället än att ladda in ytterligare en brasa. Om spjället stängs så är ugnen lika varm morgonen därpå när det är dags för nästa brasa. Om spjället lämnas öppet så kyls ugnen genom skorstenen på några timmar.

Mariebergs Kakelugnsmakeri AB

UPPSALA: (huvudkontor)
Fyrislundsgatan 75
754 50 Uppsala
Tel: 018-12 85 11
Fax: 018-12 99 39

Vi innehar F-skattebevis.
Företaget har säte i Uppsala.
Org.nr: 556259-7681
BankGiro: 165-3724
PostGiro: 491 94 60-8

STOCKHOLM:
Kanalvägen 69
191 44 Sollentuna
Tel: 08-623 12 33
Fax: 08-623 12 34